

«Արշալույս»
Արժեքը 50 ֆրանկ է ամսականը
Տարեկան 5 ֆրանկ է
Մուտքով 10 ֆրանկ է
Գրքերի և ամսագրերի վաճառքը
Սեպտեմբերի 10-ին

ԲԻԻԶԱՆԳԻՐՈՍ

ՔԱՆՔ ՓՈՐՍ

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԱՄԵՆՈՐԵԱՅ

ՔԱՆՔ ՓՈՐՍ

ՏԵՐ ԵՒ ՏՆՕՐԵՆ
ՔՐԻՏԱՆԻ ՔԵՆՈՒՆ
Ի յիմաց թիվին կ'ստորագրէ մի մեջան
ՏԵՐ ԵՒ ՏՆՕՐԵՆ
Առ որ կ'ուղղուին ամէն գրութիւնք
PUZANTION
Journal Arménien Quotidien,
Politique, Financier et Littéraire
Directeur-Propriétaire
PUZANT KETCHIAN
Bab Aali Djadessi, No. 38.
CONSTANTINOPLE

Ա. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 237

Կ. ՊՈԼԻՍ, ՇԱՊԹ, 1897 ՕԳՈՍՏՈՍ 9/21

23 ՔԵՆՈՒՆ ԻԿՎԷՆ 1315

9 ԱՂՍՈՒՍ 1313

Ա. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 237

ԽՍՐԱԳՐԱԿԱՆՔ

ՍԵՐ ԽՈՒՆԻ ԶՈՒՄԸ

Աւստի կ'ընտրուին զիւր-
ցացն մը Լինկոլնի մասին յի-
տնի խաւարին յառաջ եկած, անցնալ
չարժան մեծաւ խոր ծիրանի
հասած. արքայական զիտուի,
հնարիկ, տարազարտութեան բար-
բարի հարաւուր օժտուած, և մե-
ծահարուստ դործարանատէր մը ե-
ղած անգլիացի ազգին մէջ.
Շատերու վիճակով է մեծ հա-
րատութիւն զիւր բախտը բերմամբ,
յաջող շահագործութեամբ, կամ խե-
ղացի կերպիւ օգուտ քաղելով պա-
տենի անկմանը, հետեւեալութեամբ
փստ արտադրող յարգութեամբ ՍԵՐ
ԱՂՍՈՒՍ ՀՈՒՆԻ Հարուստներու այս
հասարակ զատարարէն իր բոլոր
հասարակ գործի վեր կ'ընդունար.
Ինչ կէս դար առաջ գոյութիւն ան-
գամ չունէին, բայց դարձեալ ու-
րիչ երկիրներու բուրգերն երեսն ին-
կած չին.
Սեր Խոսկակ Հոլլան անելի
պարզ գիւտի մ'այ հեղինակն է.
Ինչն հնարեց լուցիկն. Վերեւ ըսինք
թէ գիտնորդ բան սովորեալ յա-
կացուցած էր Ամառ ձմեռ, առ-
տուն ժամ փն կ'ընէր. Եթե՞ անտուն
տարի առաջ, պէտք էր գայլախա-
ղով և պողպատի կտորով կրակ հա-
նել մոռ վառել կարենայու համար.
Խոսկակ Հոլլան կ'աւելցատէր որ
չառ ժամանակ կ'կորսնցնէ այսպէս
խորհրդաւ անելի շուտ լոյս արտա-
գրելու միջոց մը գտնել. Նոյն պա-
հուն իրաւիկ քաղաքի վեճ կ'ընթա-
նան մը մէջ տարբարանութեան
դատ կուտար. վայրկեաններ լոյս
արտադրելու համար պէտք եղած
պայթող նիւթն իրեն ծանօթ էր
ինչպէս որչի ամէն տարբարաններու.
Բայց այդ նիւթով փայտ վրայ լոյս
ձեռք բերել յոյժ դժուար էր, և խորհեցաւ
ծծումը դնել պայթուցիկ
նիւթին ներքեւ. վայրկեանայէս գոր-
ծարարք, և հետեւեալ օրը զիսց
ժամայց իր աշակերտներուն Ասոնց
մէջ ուշիկ պատանի մը կար որ փու-
թաց գրել իր հօր, որ դեղագործ էր
ի Լոնտոն. Եստ չանցած, լուցիկն
տուփերով ի վաճառ հանուցեալ.
Բարեկամներ կ'յորդորեն զՀոլլան
իր գիւտին արտօնական անելու,
հեղինակութեան իրաւունքն ինք
վայելու համար. Բայց մէկ մեծ է-
միջոցով յոյժեցան ինչ ծանր ըրել որ
հեղինակութեան իրաւունքի հետա-
մուտ ըլլամ ինչ ժողովուրդն
ածան լուցիկը դործածէ. Իմ այդ ի-
րաւունքս կ'ունենան ժողովուրդին.
Հոլլան համազուտ էր որ եթէ ա-
մէն գիւտեր այսքան դիւրին եղած
ըլլային, ոչ ոք հեղինակութեան ի-
րաւունք չի խնդրել պիտի երեք-
Բայց հեղինակութեան իրաւունքն
ինքնին մեծ խթաններն մին է որով
այսքան գիտուններ գիշեր ցերեկ
կ'աշխատին նոր բան մը հնարելու,
նոր դիւրութիւն մը, նոր վայելք մը
պարզեւեքու մարդկութեան, և ա-
զոր շնորհիւ իրենց համար ալ բա-
րօրութեան միջոց մը կ'աշխատելու.
Խոսկակ Հոլլան իր արգարացի
յաջողութեան համար պիտի պիտի
պատուեցաւ որ քանիցս երեսու-
խան ընտրեցաւ, և վարչապետ կ'ա-
տարել Պարսիկի աստիճանն և ՍԵՐ
ժամանակայէս պատուանունը առ-
ւառ անոր, իր արդիւնաւոր գիւտե-
րուն ի յիշատակ. Սեր Խոսկակ Հոլ-
լանի կեանքը փայլուն օրինակ մ'է
ինքնուրուիցեան, ուղիւ և պարկեշտ
գործունէութեան, նաեւ անյողողութե-
անիւն կամեցողութեան. Պա-
տուական դատ մ'է մեր նոր սե-
րուններն.

ԿՐԵՏԷ ԿՂՋԻՆ

Բ. (7)

Երբեք ունեցած չէ կրեւէ այն հա-
մախարհային կարեւորութիւնը զոր
ստացած է շուրջ վեց տարի ի վեր աշ-
խարհի անտարեկէ վրայ. Բայց իր
ընտանիքի զիւրքն, որ կ'աւարտի ընդ-
մէջ Սեփականութիւնը, և կ'ընդունի
մեծ պողպատային վրայ, ոչ հետի Ափրի-
կէ և իր կեանքի կ'իման և արգա-
ւանդ հողն, որով միշտ բարեկէն, բազ-
մամարք և հարստութեամբ է, մինչեւ
անգամ անտեղ 100 քաղաք ու մի-
լիոնէ անելի քանակը պարտականութիւն
ամէն ժամանակի աշխարհակալաց ա-
խարհի գրգռած է. Գիշ ատեն ան-
խորժ պէտք զգրած է ամէն այն ազգե-
րուն որ Արքայազատութիւն մասնաւոր
Մէջ իրաւունքն մէջ ազգեցութիւն և ի-
րաւունքն մէջ ունեցած են. Այն ժամա-
նակէն ի վեր որ պատմութիւնները
կ'մեղանան եւ զուտ իրական կ'ընթա-
նան, կ'ընթալ կ'աւելցան նախ Սեփա-
կանցեալ, այսպէս Գործիք ձեռքն, երբ
ստեղծ ինքնակալութիւնն ինչպէս մինչ
Գանուր, Ոստան մինչ Ներու կ'առ-
բանուէր կ'երթար յաջորդներուն օրով.
Մեծն Արքայազատութիւնը այդ
ազգայնապէս տեղութիւնը (333-323
Ք. Ա.) տէր եղաւ քանակաւոր նաև
կրեւէի, որուն խօսքը չէր ըլլար այն-
պիսի մեծամարտի գնահատելի մը մէջ.
Իր մասնաւոր յաջողութիւններն իր
խոսքի վրայ մէջ մը արքայազատութեան
մէջ որք ամբողջ 22
տարի տեղեկութիւն արեւմտեան գե-
տեր վազըցուցին բառին իսկական և
Սեփականութիւնը որք նման Միջին դա-
րուն պիտի բարեբաղարար մեծ արչա-
ւանքին ստեն միայն եղան, կ'ընթա-
նան յաջորդաբար Արքայազատութիւնը
մեծ անհաշիւն աւարտ իրարու ձեռքէ
յափշտակող ձեռքն, և վերջապէս
Հռոմեացեաց բաժնի եղաւ, որք Միջին
դարն ըրել միւս տեղութիւններն և ի-
րենց անոնց տեղն անցան. Մեծն թեո-
քոսի մահուամբ Հռոմեական կայսրու-
թեան վերջնապէս երկուցի բաժնուած
ատեն, 395ին, կրեւէ Արեւելեան կայ-
սերաց մնաց, որք պահեցին գոյն մին-
չեւ Պարսից նախարար արչաւան-
քով իր գաղութեան կայսրութեան ան-
կումը 1204ին, երբ Վենետիկցի տի-
րոջն անոր ժողովն բազմութիւն կա-
լուածներուն հետ նաեւ կ'ընթալ, որ-
քուն Յունաց կայսրերը Վրաց նորէն
տիրել. Մեծն 1261ին վրային գրա-
ւեցին իր գաղութիւնն և վերջ տուին
հին կայսրութեան լատինական 57ամայ
վարչակարգ կայսրութեան.
Վենետիկ այդ ատեններն զօր հա-
տարակալութեան իմ էր և կ'ընթալ
բազմամբ ոչ միայն Արքայազատութեան
և Արեւելից լատիններուն վրայ մեծ ազդե-
ցութիւն ունէր, որ մասնաւոր երկուցի
լով անելի զօրացաւ, և ի վեր իր ոյն-
քով մրցակից ձեռնարկի հասարակապե-
տութեան հետ միտնուողութեան մէջ
ըլլաւ, թերեւս զօրք Միջին դարակալի
Բայց հեղինակութեան իրաւունքն
անկումն և անոր բոլոր ստացուածք-
ներուն մարքաբաղարար միտն յազ-
մակութեան ձեռքն ինչպէս և անցնալ
գոյն կ'ընթալ շարունակեց մնալ Վենե-
տիկցի իշխանութեան սակ, թէն և
անոնց կայսրութեան շատերն հետգնե-
տէ եղան իրենց ձեռքէն և անցան յու-
նական կայսրութիւնը Վենետիկներուն,
այսինքն օսմանեան Սուլթանաց լուծին
ներքեւ.
1645ին Վենետիկցեաց հպատակ կարգ
մը ժողովները յիմարութիւն ունե-
ցան օսմանեան նաև մը կողմատեղութե-
ան կողմէն իրենց լուծին մէջ, մինչ
այդ նաև ուսումի կ'ընթալ. Անկէ ա-
նկէ պատճառ չէր կրնար ըլլալ պատե-
րաւի հրատարակելու Վենետիկցեաց
դէմ և կրեւէ անոնց ձեռքէն անե-
լու. Ուստի, Սուլթան Իսթրաֆիկի հրա-
մանով անկողնայէս անցնալ նախարար
մը ճամբայ եղաւ Կ. Պոլսէ և նոյն տար-
ւոյ յունիկ ամսուս պաշարեց Հանեա-
քաղաքը ժողովն ու ցամաքներն. Նաեւ
տարիներ կ'պարտուակէր 400 նաւ, պա-
տուական.

ՄԵՐ ԿՐԵՆԻ ԿՂՋԻՆ

Բ. (7)

Մեր կրեւէ ամէն ժամանակ
պարզ գիւտի մ'այ հեղինակն է.
Ինչն հնարեց լուցիկն. Վերեւ ըսինք
թէ գիտնորդ բան սովորեալ յա-
կացուցած էր Ամառ ձմեռ, առ-
տուն ժամ փն կ'ընէր. Եթե՞ անտուն
տարի առաջ, պէտք էր գայլախա-
ղով և պողպատի կտորով կրակ հա-
նել մոռ վառել կարենայու համար.
Խոսկակ Հոլլան կ'աւելցատէր որ
չառ ժամանակ կ'կորսնցնէ այսպէս
խորհրդաւ անելի շուտ լոյս արտա-
գրելու միջոց մը գտնել. Նոյն պա-
հուն իրաւիկ քաղաքի վեճ կ'ընթա-
նան մը մէջ տարբարանութեան
դատ կուտար. վայրկեաններ լոյս
արտադրելու համար պէտք եղած
պայթող նիւթն իրեն ծանօթ էր
ինչպէս որչի ամէն տարբարաններու.
Բայց այդ նիւթով փայտ վրայ լոյս
ձեռք բերել յոյժ դժուար էր, և խորհեցաւ
ծծումը դնել պայթուցիկ
նիւթին ներքեւ. վայրկեանայէս գոր-
ծարարք, և հետեւեալ օրը զիսց
ժամայց իր աշակերտներուն Ասոնց
մէջ ուշիկ պատանի մը կար որ փու-
թաց գրել իր հօր, որ դեղագործ էր
ի Լոնտոն. Եստ չանցած, լուցիկն
տուփերով ի վաճառ հանուցեալ.
Բարեկամներ կ'յորդորեն զՀոլլան
իր գիւտին արտօնական անելու,
հեղինակութեան իրաւունքն ինք
վայելու համար. Բայց մէկ մեծ է-
միջոցով յոյժեցան ինչ ծանր ըրել որ
հեղինակութեան իրաւունքի հետա-
մուտ ըլլամ ինչ ժողովուրդն
ածան լուցիկը դործածէ. Իմ այդ ի-
րաւունքս կ'ունենան ժողովուրդին.
Հոլլան համազուտ էր որ եթէ ա-
մէն գիւտեր այսքան դիւրին եղած
ըլլային, ոչ ոք հեղինակութեան ի-
րաւունք չի խնդրել պիտի երեք-
Բայց հեղինակութեան իրաւունքն
ինքնին մեծ խթաններն մին է որով
այսքան գիտուններ գիշեր ցերեկ
կ'աշխատին նոր բան մը հնարելու,
նոր դիւրութիւն մը, նոր վայելք մը
պարզեւեքու մարդկութեան, և ա-
զոր շնորհիւ իրենց համար ալ բա-
րօրութեան միջոց մը կ'աշխատելու.
Խոսկակ Հոլլան իր արգարացի
յաջողութեան համար պիտի պիտի
պատուեցաւ որ քանիցս երեսու-
խան ընտրեցաւ, և վարչապետ կ'ա-
տարել Պարսիկի աստիճանն և ՍԵՐ
ժամանակայէս պատուանունը առ-
ւառ անոր, իր արդիւնաւոր գիւտե-
րուն ի յիշատակ. Սեր Խոսկակ Հոլ-
լանի կեանքը փայլուն օրինակ մ'է
ինքնուրուիցեան, ուղիւ և պարկեշտ
գործունէութեան, նաեւ անյողողութե-
անիւն կամեցողութեան. Պա-
տուական դատ մ'է մեր նոր սե-
րուններն.

ՄԵՐ ԿՐԵՆԻ ԿՂՋԻՆ

Բ. (7)

Մեր կրեւէ ամէն ժամանակ
պարզ գիւտի մ'այ հեղինակն է.
Ինչն հնարեց լուցիկն. Վերեւ ըսինք
թէ գիտնորդ բան սովորեալ յա-
կացուցած էր Ամառ ձմեռ, առ-
տուն ժամ փն կ'ընէր. Եթե՞ անտուն
տարի առաջ, պէտք էր գայլախա-
ղով և պողպատի կտորով կրակ հա-
նել մոռ վառել կարենայու համար.
Խոսկակ Հոլլան կ'աւելցատէր որ
չառ ժամանակ կ'կորսնցնէ այսպէս
խորհրդաւ անելի շուտ լոյս արտա-
գրելու միջոց մը գտնել. Նոյն պա-
հուն իրաւիկ քաղաքի վեճ կ'ընթա-
նան մը մէջ տարբարանութեան
դատ կուտար. վայրկեաններ լոյս
արտադրելու համար պէտք եղած
պայթող նիւթն իրեն ծանօթ էր
ինչպէս որչի ամէն տարբարաններու.
Բայց այդ նիւթով փայտ վրայ լոյս
ձեռք բերել յոյժ դժուար էր, և խորհեցաւ
ծծումը դնել պայթուցիկ
նիւթին ներքեւ. վայրկեանայէս գոր-
ծարարք, և հետեւեալ օրը զիսց
ժամայց իր աշակերտներուն Ասոնց
մէջ ուշիկ պատանի մը կար որ փու-
թաց գրել իր հօր, որ դեղագործ էր
ի Լոնտոն. Եստ չանցած, լուցիկն
տուփերով ի վաճառ հանուցեալ.
Բարեկամներ կ'յորդորեն զՀոլլան
իր գիւտին արտօնական անելու,
հեղինակութեան իրաւունքն ինք
վայելու համար. Բայց մէկ մեծ է-
միջոցով յոյժեցան ինչ ծանր ըրել որ
հեղինակութեան իրաւունքի հետա-
մուտ ըլլամ ինչ ժողովուրդն
ածան լուցիկը դործածէ. Իմ այդ ի-
րաւունքս կ'ունենան ժողովուրդին.
Հոլլան համազուտ էր որ եթէ ա-
մէն գիւտեր այսքան դիւրին եղած
ըլլային, ոչ ոք հեղինակութեան ի-
րաւունք չի խնդրել պիտի երեք-
Բայց հեղինակութեան իրաւունքն
ինքնին մեծ խթաններն մին է որով
այսքան գիտուններ գիշեր ցերեկ
կ'աշխատին նոր բան մը հնարելու,
նոր դիւրութիւն մը, նոր վայելք մը
պարզեւեքու մարդկութեան, և ա-
զոր շնորհիւ իրենց համար ալ բա-
րօրութեան միջոց մը կ'աշխատելու.
Խոսկակ Հոլլան իր արգարացի
յաջողութեան համար պիտի պիտի
պատուեցաւ որ քանիցս երեսու-
խան ընտրեցաւ, և վարչապետ կ'ա-
տարել Պարսիկի աստիճանն և ՍԵՐ
ժամանակայէս պատուանունը առ-
ւառ անոր, իր արդիւնաւոր գիւտե-
րուն ի յիշատակ. Սեր Խոսկակ Հոլ-
լանի կեանքը փայլուն օրինակ մ'է
ինքնուրուիցեան, ուղիւ և պարկեշտ
գործունէութեան, նաեւ անյողողութե-
անիւն կամեցողութեան. Պա-
տուական դատ մ'է մեր նոր սե-
րուններն.

ՄԵՐ ԿՐԵՆԻ ԿՂՋԻՆ

Բ. (7)

Մեր կրեւէ ամէն ժամանակ
պարզ գիւտի մ'այ հեղինակն է.
Ինչն հնարեց լուցիկն. Վերեւ ըսինք
թէ գիտնորդ բան սովորեալ յա-
կացուցած էր Ամառ ձմեռ, առ-
տուն ժամ փն կ'ընէր. Եթե՞ անտուն
տարի առաջ, պէտք էր գայլախա-
ղով և պողպատի կտորով կրակ հա-
նել մոռ վառել կարենայու համար.
Խոսկակ Հոլլան կ'աւելցատէր որ
չառ ժամանակ կ'կորսնցնէ այսպէս
խորհրդաւ անելի շուտ լոյս արտա-
գրելու միջոց մը գտնել. Նոյն պա-
հուն իրաւիկ քաղաքի վեճ կ'ընթա-
նան մը մէջ տարբարանութեան
դատ կուտար. վայրկեաններ լոյս
արտադրելու համար պէտք եղած
պայթող նիւթն իրեն ծանօթ էր
ինչպէս որչի ամէն տարբարաններու.
Բայց այդ նիւթով փայտ վրայ լոյս
ձեռք բերել յոյժ դժուար էր, և խորհեցաւ
ծծումը դնել պայթուցիկ
նիւթին ներքեւ. վայրկեանայէս գոր-
ծարարք, և հետեւեալ օրը զիսց
ժամայց իր աշակերտներուն Ասոնց
մէջ ուշիկ պատանի մը կար որ փու-
թաց գրել իր հօր, որ դեղագործ էր
ի Լոնտոն. Եստ չանցած, լուցիկն
տուփերով ի վաճառ հանուցեալ.
Բարեկամներ կ'յորդորեն զՀոլլան
իր գիւտին արտօնական անելու,
հեղինակութեան իրաւունքն ինք
վայելու համար. Բայց մէկ մեծ է-
միջոցով յոյժեցան ինչ ծանր ըրել որ
հեղինակութեան իրաւունքի հետա-
մուտ ըլլամ ինչ ժողովուրդն
ածան լուցիկը դործածէ. Իմ այդ ի-
րաւունքս կ'ունենան ժողովուրդին.
Հոլլան համազուտ էր որ եթէ ա-
մէն գիւտեր այսքան դիւրին եղած
ըլլային, ոչ ոք հեղինակութեան ի-
րաւունք չի խնդրել պիտի երեք-
Բայց հեղինակութեան իրաւունքն
ինքնին մեծ խթաններն մին է որով
այսքան գիտուններ գիշեր ցերեկ
կ'աշխատին նոր բան մը հնարելու,
նոր դիւրութիւն մը, նոր վայելք մը
պարզեւեքու մարդկութեան, և ա-
զոր շնորհիւ իրենց համար ալ բա-
րօրութեան միջոց մը կ'աշխատելու.
Խոսկակ Հոլլան իր արգարացի
յաջողութեան համար պիտի պիտի
պատուեցաւ որ քանիցս երեսու-
խան ընտրեցաւ, և վարչապետ կ'ա-
տարել Պարսիկի աստիճանն և ՍԵՐ
ժամանակայէս պատուանունը առ-
ւառ անոր, իր արդիւնաւոր գիւտե-
րուն ի յիշատակ. Սեր Խոսկակ Հոլ-
լանի կեանքը փայլուն օրինակ մ'է
ինքնուրուիցեան, ուղիւ և պարկեշտ
գործունէութեան, նաեւ անյողողութե-
անիւն կամեցողութեան. Պա-
տուական դատ մ'է մեր նոր սե-
րուններն.

ՄԵՐ ԿՐԵՆԻ ԿՂՋԻՆ

Բ. (7)

Մեր կրեւէ ամէն ժամանակ
պարզ գիւտի մ'այ հեղինակն է.
Ինչն հնարեց լուցիկն. Վերեւ ըսինք
թէ գիտնորդ բան սովորեալ յա-
կացուցած էր Ամառ ձմեռ, առ-
տուն ժամ փն կ'ընէր. Եթե՞ անտուն
տարի առաջ, պէտք էր գայլախա-
ղով և պողպատի կտորով կրակ հա-
նել մոռ վառել կարենայու համար.
Խոսկակ Հոլլան կ'աւելցատէր որ
չառ ժամանակ կ'կորսնցնէ այսպէս
խորհրդաւ անելի շուտ լոյս արտա-
գրելու միջոց մը գտնել. Նոյն պա-
հուն իրաւիկ քաղաքի վեճ կ'ընթա-
նան մը մէջ տարբարանութեան
դատ կուտար. վայրկեաններ լոյս
արտադրելու համար պէտք եղած
պայթող նիւթն իրեն ծանօթ էր
ինչպէս որչի ամէն տարբարաններու.
Բայց այդ նիւթով փայտ վրայ լոյս
ձեռք բերել յոյժ դժուար էր, և խորհեցաւ
ծծումը դնել պայթուցիկ
նիւթին ներքեւ. վայրկեանայէս գոր-
ծարարք, և հետեւեալ օրը զիսց
ժամայց իր աշակերտներուն Ասոնց
մէջ ուշիկ պատանի մը կար որ փու-
թաց գրել իր հօր, որ դեղագործ էր
ի Լոնտոն. Եստ չանցած, լուցիկն
տուփերով ի վաճառ հանուցեալ.
Բարեկամներ կ'յորդորեն զՀոլլան
իր գիւտին արտօնական անելու,
հեղինակութեան իրաւունքն ինք
վայելու համար. Բայց մէկ մեծ է-
միջոցով յոյժեցան ինչ ծանր ըրել որ
հեղինակութեան իրաւունքի հետա-
մուտ ըլլամ ինչ ժողովուրդն
ածան լուցիկը դործածէ. Իմ այդ ի-
րաւունքս կ'ունենան ժողովուրդին.
Հոլլան համազուտ էր որ եթէ ա-
մէն գիւտեր այսքան դիւրին եղած
ըլլային, ոչ ոք հեղինակութեան ի-
րաւունք չի խնդրել պիտի երեք-
Բայց հեղինակութեան իրաւունքն
ինքնին մեծ խթաններն մին է որով
այսքան գիտուններ գիշեր ցերեկ
կ'աշխատին նոր բան մը հնարելու,
նոր դիւրութիւն մը, նոր վայելք մը
պարզեւեքու մարդկութեան, և ա-
զոր շնորհիւ իրենց համար ալ բա-
րօրութեան միջոց մը կ'աշխատելու.
Խոսկակ Հոլլան իր արգարացի
յաջողութեան համար պիտի պիտի
պատուեցաւ որ քանիցս երեսու-
խան ընտրեցաւ, և վարչապետ կ'ա-
տարել Պարսիկի աստիճանն և ՍԵՐ
ժամանակայէս պատուանունը առ-
ւառ անոր, իր արդիւնաւոր գիւտե-
րուն ի յիշատակ. Սեր Խոսկակ Հոլ-
լանի կեանքը փայլուն օրինակ մ'է
ինքնուրուիցեան, ուղիւ և պարկեշտ
գործունէութեան, նաեւ անյողողութե-
անիւն կամեցողութեան. Պա-
տուական դատ մ'է մեր նոր սե-
րուններն.

